

VII NIEDZIELA SŁOWA BOŻEGO

25 stycznia 2026 r.

**"SŁOWO CHRYSTUSA
NIECH MIESZKA W WAS"**

(Kol 3,16)

**DZIEŁO
BIBLIJNE⁺**
im. św. Jana Pawła II

DABAR
FUNDACJA
Dialog Kultur i Religii Pogranicza Polski, Ukrainy i Słowacji

VII Niedziela Słowa Bożego
25 stycznia 2026 r.
„Słowo Chrystusa niech mieszka w was” (Kol 3,16)

Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II przygotowało – jak w poprzednich latach – materiały biblijno-liturgiczne, które winny być dla duszpasterzy i wiernych świeckich inspiracją oraz pomocą do owocnego przeżywania Niedzieli Słowa Bożego (III niedziela zwykła w cyklu „A”; 25 stycznia 2026 r.). Zapewne każda wspólnota diecezjalna będzie ją świętowała według wskazań zawartych w Liście apostolskim *Aperuit illis*, ogłoszonym 30 września 2019 r. Papież Franciszek zachęcał w nim, by w Niedzielę Słowa Bożego dokonywać uroczystej intronizacji Pisma Świętego, uwydatnić proklamację Słowa oraz przystosować homilię tak, aby podkreślić cześć, jaką się oddaje Słowu Pana. Proponuje, aby w tę niedzielę udzielać posługi lektoratu lub też powierzać inną, która wiąże się z czytaniem Słowa Bożego w zgromadzeniu. W ten sposób Papież pragnął uwrażliwić cały Kościół na fundamentalną rolę głoszenia Słowa Bożego w liturgii, a także podkreślić ważność codziennej duchowej lektury Pisma Świętego.

W tym samym dokumencie czytamy, że Jezus Chrystus jest pierwszym egzegetą Pisma Świętego i wskazuje na ściśle powiązanie Biblii z wiarą, Eucharystią i sakramentami:

„Dzień poświęcony Biblii nie powinien być «raz w roku», ale w każdym dniu roku, ponieważ musimy pilnie stać się bliscy Pismu Świętemu oraz Zmartwychwstałemu, który nigdy nie przestaje dzielić się Słowem i Chlebem we wspólnocie wierzących”.

Ideę, którą wyraża Niedziela Słowa Bożego, od wielu lat Kościół w Polsce realizuje za sprawą Tygodnia Biblijnego oraz Narodowego Czytania Pisma Świętego. Te dwie inicjatywy są realnym owocem Nadzwyczajnego Synodu Biskupów z roku 2008, którego zasadniczym przedmiotem refleksji było „Słowo Boże w życiu i misji Kościoła”. Stawiają one za cel codzienną formację wierzących w oparciu o Objawienie zawarte w Piśmie Świętym. W ten sposób celebrowana w Kościele powszechnym Niedziela Słowa Bożego oraz obchodzony w polskim kontekście Tydzień Biblijny mają to samo dążenie. Zasadniczo jest nim zachęcanie chrześcijan do codziennego karmienia się Słowem Bożym poprzez lekturę wybranej księgi Pisma Świętego, aby relacja ze Słowem prowadziła do pogłębionej modlitwy osobistej, kształtowała sumienie (rachunek sumienia) i inspirowała do eklezjotwórczego zaangażowania w działalność Kościoła na kanwie programu duszpasterskiego.

Z myślą o regularnym wspieraniu duszpasterzy i wiernych w medytacji Słowa Bożego została stworzona aplikacja mobilna „Dzieło Biblijne”. Powstała ona z inicjatywy moderatorów diecezjalnych Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II oraz biblistów z Instytutu Nauk Biblijnych KUL. Jest to narzędzie bardzo pomocne do interpretacji czytań liturgicznych, a jednocześnie popularyzujące badania biblijno-teologiczne. Aplikacja udostępnia tekst w przekładzie Biblii Tysiąclecia (wyd. piąte z przypisami) oraz zawiera obszerny komentarz do wszystkich czytań niedzielnych łącznie z psalmem responsoryjnym (kontekst perykopy, komentarz biblijny, teksty paralelne, interpretacja Ojców Kościoła, interpretacja tekstu w nauczaniu Kościoła z odesłaniem do opracowań biblijnych). Posiada również bazę pomocy homiletycznych wraz z egzystencjalną aktualizacją, zdjęcia, ciekawostki, analizę egzegetyczną wybranych słów,

propozycję *lectio divina* do niedzielnej Ewangelii oraz inne inspiracje do medytacji Słowa Bożego. Ponadto w aplikacji można zapoznać się z komentarzami biblijnymi do poszczególnych ksiąg Pisma Świętego, które od wielu lat są systematycznie przygotowywane i prezentowane w ramach Narodowego Czytania Pisma Świętego, a także z hasłami z Nowego Słownika Teologii Biblijnej.

Jako pomoc do ukształtowania i przeżycia Niedzieli Słowa Bożego w 2026 roku proponujemy komentarze egzegetyczne do czytań z liturgii Słowa oraz adorację Najświętszego Sakramentu „w rytmie Słowa Bożego”. Materiały mogą być wykorzystane do osobistej medytacji, a także mogą służyć jako pomoc do przeprowadzenia kręgów biblijnych i spotkań w dynamice *lectio divina* w grupach parafialnych, w klasach szkolnych lub innych wspólnotach.

W imieniu Dzieła Biblijnego im. św. Jana Pawła II pragnę podziękować ks. dr Piotrowi Kotowi, pracownikowi naukowemu w Instytucie Nauk Biblijnych KUL, za przygotowanie kompletu komentarzy w *Materiałach liturgicznych*, szczegółowej egzegezy czytań dedykowanych na Niedzielę Słowa Bożego, a pomyślanych także jako materiał do osobistej i wspólnotowej medytacji (*lectio divina*) w części *Materiały do pogłębionej medytacji Słowa Bożego*. Szczególnie dziękuję mu za opracowanie tekstów *Adoracji Najświętszego Sakramentu z medytacją Słowa Bożego*. Słowa podziękowań kieruję także do ks. dr hab. Marcina Kowalskiego, prof. KUL oraz ks. dra Marcina Zielińskiego, adiunktów w katedrze Teologii Biblijnej i Proforystyki w INB KUL za merytoryczną współpracę w opracowaniu niniejszego kompletu Materiałów na VII Niedzielę Słowa Bożego.

Ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk
Przewodniczący Dzieła Biblijnego im. św. Jana Pawła II

I. MATERIAŁY LITURGICZNE

A. WPROWADZENIE DO MSZY ŚWIĘTEJ

Dzisiaj w Kościele obchodzimy Niedzielę Słowa Bożego. Jest to dzień „poświęcony celebracji, refleksji i głoszeniu Słowa Bożego” (*Aperuit illis*, 3). Otwórzmy nasze umysły i serca na przyjęcie Słowa, które jest „lampą dla naszych stóp i światłem na naszej ścieżce” (por. Ps 118,105). Bóg poprzez swoje Słowo pragnie objawić się i zamieszkać w naszym życiu. Abyśmy mogli przyjąć Jego obecność podczas tej celebracji eucharystycznej, uznajmy, że jesteśmy ludźmi grzesznymi, i że potrzebujemy zbawczej interwencji Boga.

B. LITURGIA SŁOWA

KOMENTARZ DO I CZYTANIA

Dzisiejsze pierwsze czytanie to fragment Księgi Proroka Izajasza, który powstał w VIII wieku przed Chr. W obliczu dramatycznych wydarzeń związanych z podbojem Izraela przez imperium asyryjskie, Bóg zapowiada interwencję zbawczą. Słowo Boże jest pełne symboliki, ale staje się zrozumiałe na tle innych wydarzeń z historii zbawienia, takich jak Wyjście z Egiptu pod wodzą Mojżesza czy zwycięstwo wojsk Gedeona nad Madianitami. W przeszłości Bóg nie jeden raz angażował się z miłością w losy swojego ludu, objawiając moc i potęgę w sytuacjach po ludzku beznadziejnych. Tak będzie również i teraz, gdy Izrael pogrążył się w „mroku i cieniu śmierci”. Zgodnie z proroctwem interwencja Boga będzie miała miejsce o poranku. Dokona tego ktoś na wzór Gedeona, nazwany w dalszej części Księgi Izajasza Sługą Pańskim. Z perspektywy chrześcijańskiej widzimy już zapowiedź Paschy Chrystusa, Jego zwycięstwa nad ciemnościami śmierci i zmartwychwstania, co zapoczątkuje nową erę w dziejach ludzkości – erę prawdziwej światłości i pełni życia.

PIERWSZE CZYTANIE (Iz 8, 23b – 9, 3)

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

W dawniejszych czasach upokorzył Pan krainę Zabulona i krainę Neftalego, za to w przyszłości chwałą okryje drogę do morza, wiodącą przez Jordan, krainę pogańską.

Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłysło.

Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele. Rozradowali się przed Tobą, jak się radują w żniwa, jak się weselą przy podziale łupu. Bo zламаłeś jego ciężkie jarzmo i drążek na jego ramieniu, pręt jego ciemiezcy, jak w dniu porażki Madianitów.

PSALM RESPONSORYJNY (Ps 27 [26], 1bcde. 4. 13-14 [R.: 1b])

Refren: *Pan moim światłem i zbawieniem moim*

Pan moim światłem i zbawieniem moim, *

kogo miałbym się lękać?

Pan obrońcą mego życia, *

przed kim miałbym czuć trwogę?

Ref.

O jedno tylko Pana proszę i o to zabiegam, †

żebym mógł zawsze przebywać w Jego domu *

po wszystkie dni mego życia,

abym kosztował słodyczy Pana, *

stale się radował Jego świątynią.

Ref.

Wierzę, że będę oglądał dobra Pana *

w krainie żyjących.

Oczekuj Pana, bądź mężny, *

nabierz odwagi i oczekuj Pana.

Ref.

KOMENTARZ DO II CZYTANIA

Fragment Pierwszego Listu do Koryntian, który za chwilę usłyszymy, jest wezwaniem do odbudowania jedności w Kościele korynckim. Św. Paweł nie potrafił zaakceptować braku jedności pomiędzy ludźmi, którzy przyjęli ten sam chrzest i zostali „zanurzeni w Jezusie Chrystusie” (zob. Rz 6,3-4). Chrzest według Pawła posiada trzy wymiary. Po pierwsze jest aktem usprawiedliwienia grzesznika na mocy ofiary Chrystusa złożonej na krzyżu, oczyszcza nas z grzechu i łamie jego panowanie nad nami (Rz 6,6-7). Po drugie, dzięki darowi Ducha, uzdalnia on wierzących do nowego życia zanurzonego w miłości krzyża i radości zmartwychwstania, do życia paschalnego na wzór Chrystusa (Rz 8,12-17). Po trzecie czyni on wierzących częścią ciała Chrystusa, czyli Kościoła, o czym Paweł regularnie przypomina Koryntianom. Apostoł ukazuje Ukrzyżowanego jako lekarstwo na choroby podziałów wyniszczające Kościół.

DRUGIE CZYTANIE (1 Kor 1, 10-13. 17)

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian

Upominam was, bracia, w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście żyli w zgodzie i by nie było wśród was rozłamów; abyście byli jednego ducha i jednej myśli.

Doniesiono mi bowiem o was, bracia moi, przez ludzi Chloe, że zdarzają się między wami spory.

Myślę o tym, co każdy z was mówi: «Ja jestem od Pawła, a ja od Apollosa; ja jestem Kefasa, a ja Chrystusa». Czyż Chrystus jest podzielony? Czyż Paweł został za was ukrzyżowany? Czyż w imię Pawła zostaliście ochrzczeni?

Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzczył, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża.

KOMENTARZ DO EWANGELII

Dzisiejszy fragment Ewangelii ukazuje działalność Jezusa Chrystusa w Galilei, na terenach, o których kilka wieków wcześniej pisał prorok Izajasz. Jezus osiadł w Kafarnaum. Było to miasto na pograniczu Zabulona i Neftalego. Zatem ośrodkiem Jego działalności stała się kraina, z którą w Starym Testamencie wiązano obietnice zbawcze. Mieszkańcy *Galilei pogan* to w koncepcji teologicznej Mateusza symbol ludzkości, która trwa w ciemnościach i mroku śmierci. Ciemność jest w Nowym Testamencie symbolem upadku duchowego i moralnego. Jezus opuścił miejscowość rodzinną, aby orędzie o zbawieniu mogło dotrzeć do wszystkich ludzi. On przynosi światło i usuwa ciemności. Światłość to z kolei symbol zbawczej obecności Boga. Światło kontrastuje z mrokiem. Jezus jest światłem, ponieważ przynosi obietnicę życia tym, którzy pogrążyli się w egzystencjalnej pustce i perspektywie bezsensownej śmierci. Tymi, na których najpierw wypełniają się proroctwa Izajasza, są powołani przez Jezusa nad Morzem Galilejskim: Piotr, Andrzej, Jakub i Jan. Światło, o którym mówił Izajasz, zaczyna świecić w ciemności. W wersji Mateusza i Marka (1,16-20) nie widać tego kontrastu, który zanotował Łukasz (5,1-11), gdzie scena powołania umiejscowiona jest w kontekście fiaska nocnego połowu oraz pustych sieci trzymanyh przez Piotra. W wersji Łukasza Jezus przychodzi do ludzi przeżywających egzystencjalną porażkę i zaprasza ich do pójścia za Nim. Na końcu tej przygody, gdy Jezus ukaże im się w tym samym miejscu, ale już jako ukrzyżowany i zmartwychwstały Pan, otrzymają światło, które wskaże im drogę do pełni życia.

AKLAMACJA PRZED EWANGELIĄ (por. Mt 4, 23)

Alleluja, alleluja, alleluja

Jezus głosił Ewangelię o królestwie
i leczył wszelkie choroby wśród ludu.

Alleluja, alleluja, alleluja

EWANGELIA (Mt 4, 12-23)

Słowa Ewangelii według Świętego Mateusza

Gdy Jezus posłyszał, że Jan został uwięziony, usunął się do Galilei. Opuścił jednak Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu ziem Zabulona i Neftalego. Tak miało się spełnić słowo proroka Izajasza: «Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego, na drodze ku morzu, Zajordanie, Galilea pogan! Lud, który siedział

w ciemności, ujrzał światło wielkie, i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło».

Odtąd począł Jezus nauczać i mówić: «Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie».

Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, Jezus ujrzał dwóch braci: Szymona, zwanego Piotrem i brata jego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. I rzekł do nich: «Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi». Oni natychmiast, zostawiwszy sieci, poszli za Nim.

A idąc stamtąd dalej, ujrzał innych dwóch braci: Jakuba, syna Zebedeusza i brata jego, Jana, jak z ojcem swym Zebedeuszem naprawiali w łodzi swe sieci. Ich też powołał. A oni natychmiast zostawili łódź i ojca i poszli za Nim.

I obchodził Jezus całą Galileę, nauczając w tamtejszych synagogach, głosząc Ewangelię o królestwie i lecząc wszelkie choroby i wszelkie słabości wśród ludu.

C. HOMILIA¹

Słowo Światłości – od Boga dla ludzi w mrokach śmierci

Ciemności ogarniające ziemię w krótkie dni zimowe rozpraszamy lampami, kolorowymi światełkami choinek czy ulicznych dekoracji. Pomagają one poruszać się w mroku wieczoru. Nie są w stanie jednak rozproszyć ciemności wojny, która niesie śmierć i zatrzuwa dusze rozpaczą. Nie przewyciężają także dominującej dziś w naszym narodzie niezgody podsycanej przez kłamstwa i fałszywe oskarżenia. Są też całkowicie bezradne wobec ciemności grzechów, które zalegają nasze sumienia i dusze znieprawione przez praktyczny ateizm i namiętności. Ciemności wojny, niezgody i grzechu – wszystkie trzy są forpocztą ciemności śmierci. Żadne ziemskie światło nie ma w sobie tyle energii, aby je przewyciężyć. A nie da się na dłuższy czas żyć w ciemnościach. Liturgia Niedzieli Słowa Bożego objawia nam, że do przewyciężenia tych ciemności potrzebna jest Boża Światłość – Ona istnieje i zwycięża! Ale gdzie mamy jej szukać? Jak ta zwycięska Światłość może dotrzeć do człowieka, aby go nie tylko wyzwolić z ciemności wojny, niezgody i grzechu – czyli w istocie z ciemności śmierci – ale i przemienić?

Syn Boży – „Słowo Światłości” zwyciężające ciemności wojny i śmierci

Boża Światłość sama przychodzi do człowieka. Oto bowiem prorok Izajasz, którego tak często słuchaliśmy w Adwencie i w okresie Bożego Narodzenia, mówi też dzisiaj do nas: „Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłysło”. Natchniony Duchem Bożym prorok w połowie VIII wieku przed Chrystusem mówił do ludu, który przestał wierzyć swemu Bogu, a poszedł za zwodniczymi wyroczniami wróżbitów i fałszywych proroków. Dlatego został napadnięty zbrojnie przez swoich odwiecznych wrogów, pobity i uprowadzony do niewoli – znalazł się w obcej krainie śmierci.

¹ Zamieszczony tekst homilii można wykorzystać w całości. Można też skorzystać z poszczególnych punktów rozważania.

Upadło jego królestwo. Ale Bóg do przełamania ciemności tej wojny, które nastały wskutek zwodzenia Jego ludu przez fałszywych proroków, posługuje się pełnym mocy słowem prawdziwego proroka – Izajasza. Ten zwiastuje, że sam **Bóg nawiedzi pobity lud w osobie swojego Mesjasza – zwycięskiej Światłości**. On rozprawi się z wróżbitami i fałszywymi prorokami głoszącymi obce i zdradliwe ideologie, On podniesie pobitych!

I rzeczywiście, gdy zapowiedziany przez Izajasza Mesjasz jest już blisko, Zachariasz, ojciec Jana Chrzciciela, mówi, że oto ten lud nawiedza „z wysoka Wschodzące Słońce, by zajaśnić tym, co w mroku i cieniu śmierci mieszkają, aby nasze kroki zwrócić na drogę pokoju” (Łk 1,78-79). Chrystus, porównany do wschodzącego z wysoka słońca, jest tą oczekiwaną Światłością, pochodzącą od Boga, który „jest Światłością” (J 4,10). A jako Syn zrodzony ze Światłości nie podlega przemijaniu, **ma w sobie Boże Światło życia**, a nade wszystko ma moc ożywiania umarłych – także tych zmasakrowanych na polach wojennych bitew. **On bowiem jest nadprzyrodzoną „Rosą Światłości”**, której działanie opisywał prorok Izajasz:

„Ożyją Twoi umarli, zmartwychwstaną ich trupy,
obudzą się i krzykną z radości spoczywający w prochu,
bo rosa Twoja jest rosą światłości,
a ziemia wyda cienie zmarłych” (Iz 26,19).

A psalmista prorocznie modlił się do Pana, który jest Światłością:

„Pan moim światłem i zbawieniem moim, kogo miałbym się lękać?
Pan obrońcą mego życia, przed kim miałbym czuć trwogę?” (Ps 27,1).

Tak proroctwo o Rosie Światłości jak i modlitwa psalmisty wypełniają się w osobie Słowa Światłości – Jezusa Chrystusa. Wobec niedowierzających Mu faryzeuszów wyzna: „Ja jestem Światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał Światło życia” (J 8,12). Dlatego każdy wierzący w Niego, choćby przechodził lub wręcz znalazł się w ciemnej dolinie wojny lub nieuleczalnej choroby, nie musi się lękać zła. Z nim jest **odwieczne Słowo Światłości zwycięskiej i ożywającej!**

Światłość, którą na tym świecie jest tylko On – Słowo Światłości – jest ostatecznie uniwersalnym darem od Boga! Mogą Go otrzymać ludzie wszystkich narodów, ludów i języków – wszyscy mieszkający w krainie śmierci! Ale jak ta Boża Światłość może do nich dotrzeć? Co jej może zablokować drogę?

*Apostołowie głoszą Słowo Światłości, które zwycięża ciemności niezgody we wspólnocie,
wywoływane przez „fałszywych apostołów, podstępnych działaczy”*

Słowo Światłości, którym jest osoba Chrystusa, stanowi centrum całego Pisma świętego i Ewangelii. Dlatego również zawarte w nim **Słowo Boże jest Słowem Światłości**. Chrystus powierzył je wybranym i powołanym przez siebie apostołom. Gdy wstępował do nieba, polecił im: „Idźcie więc i **nauczajcie** wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. **Uczcie** je zachowywać wszystko, **co wam przykazałem**” (Mt 28,19-20). I dodał ważną obietnicę: „A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28,20). Jestem z wami, którzy będziecie wiernie przekazywali moje nauczanie zawarte

w Ewangelii jako Słowo od Boga. Bo tylko ono - nie zafałszowane ludzkimi błędami – niesie moją Obecność, **życiodajną moc boskiej Światłości**. Ewangelia jest Słowem Światłości i buduje z wierzących żywą *wspólnotę Światłości* wolną od podziałów i niezgody. **Boska Światłość Ewangelii rozprasza ciemności błędów i herezji, rozbija iluzje anty-boskich pokus i namiętności, obnaża pychę wirtualnych idoli.**

Dlatego apostoł Paweł tak stanowczo upomina wszystkich, którzy głoszą Ewangelię i ją wyjaśniają ludziom, aby jej nie fałszowali, aby nie tworzyli podziałów i nie inspirowali niezgody. Przestrzega wspólnoty wierzących przed osobami, którzy w imię chorych ambicji, pychy i żądz judaszowych srebrników świadomie wypaczają Boży sens Ewangelii i Pisma, a wpisują w nie własne urojenia albo idee, czy też filozofie sprzyjające namiętnościom ludzi zepsutych. Nazywa ich „fałszywymi apostołami, podstępными działaczami, którzy udają apostołów Chrystusa” (2 Kor 11,13; zob. także w. 14).

Święty Paweł używa tak mocnych słów dlatego, że ci „fałszywi apostołowie, podstępni działacze” niszczą w duszach wielu ludzi ten najcenniejszy skarb, jakim jest wiara w Słowo Boże, Słowo Światłości – Słowo natchnione przez Ducha Świętego, które ich wyzwala z ciemności światowych i diabelskich błędów, a włącza we *wspólnotę Światłości*. Zostało ono dane Kościołowi jako wspólnocie wiary i zbawienia, i wprowadza ją coraz głębiej w świętą przestrzeń Życia wiecznego – w świat Boga, w Chwałę zmartwychwstałego Pana (por. 1 J 1,1-3). Jako Słowo od Boga nie należy do pojedynczych osób i to jeszcze wyizolowanych ze wspólnoty wiary i Tradycji.

Jak stawać się „synami Światłości” – wolnymi od ciemności grzechu

Ewangelista Mateusz rozpoczynając swoje świadectwo o Jezusie Chrystusie nie tylko nawiązuje do Izajaszewego orędzia o przychodzącej od Boga światłości, ale je aktualizuje. Píše bowiem: „Galilea pogan! Lud, który siedział w ciemności, ujrzał światło wielkie, i mieszkańcom cieniejszej krainy śmierci wzeszło światło”. I natychmiast mówi, jak to „światło wielkie” oddziałuje: „Jezus zaczął nauczać”! Do ludu siedzącego w ciemności i do mieszkańców ciemnej krainy śmierci kieruje swoje Słowo. Jest to Słowo pochodzące od Światłości – od Boga, który jest Światłością (por. 1 J 4,10). Jest to także Słowo od Jezusa – Światłości świata.

Nauczanie Jezusa ma w sobie Bożą Światłość. Niesie **ludziom siedzącym w ciemnościach grzechów Bożą, zwycięską Światłość**. Jezus powołał apostołów, aby tę Światłość zanieśli aż na krańce świata. Tak samo powołał każdego z nas – wierzących – abyśmy byli Jego uczniami i nieśli Światłość Ewangelii – Słowo Światłości wszędzie tam, dokąd idziemy, gdzie żyjemy i pracujemy, gdzie cierpimy i umieramy. Mówi bowiem: „Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał Światło życia”. Co więcej, wszyscy, którzy **wierzą w Jego nauczanie jako Słowo Światłości, stają się „synami Światłości”** (J 12,35-36). I już za życia promieniają wokół siebie duchowym Światłem dobroci, pokory, radości, miłości i prawdy. Przynależą – jako synowie – do świata Boskiej Światłości.

„Chodzić w Światłości” i być „synem Światłości” - co to znaczy?

„Chodzić w Światłości” i być „synem Światłości” to regularnie słuchać nauczania Chrystusa – Ewangelii i całego Pisma świętego. To uważnie rozważać je i medytować objawioną w nim Mądrość. Tylko taka medytacja doprowadzi nas do kontemplacji – do odkrywania na co dzień Jego obecności, do jasnego widzenia otrzymywanych łask, które są promieniami Jego boskiej Światłości. One już teraz przezwyciężają w nas ciemności grzechu i śmierci wiecznej (por. J 12,46). Symeon, biorąc w objęcia Dziecię Jezus, pełen radości wysławiał Boga słowami:

„Teraz, o Władco, pozwól odejść słudze Twemu w pokoju,
według Twojego słowa.
Bo moje oczy ujrzały Twoje zbawienie,
któreś przygotował wobec wszystkich narodów:
Światło na oświecenie pogan i chwałę ludu Twego, Izraela” (Łk 2,29-32).

Każdy z nas, gdy z wiarą i miłością bierze do ręki Ewangelię, może uwielbiać Boga tymi samymi słowami. Naszymi oczyma wiary możemy w niej widzieć Słowo niosące wyzwolenie – Słowo Światłości. Wsłuchując się z wiarą i miłością w słowa Pisma świętego i Ewangelii już teraz możemy – jak starzec Symeon – rozpoznać i spotkać „Światłość życia”, życia wiecznego.

Święty Augustyn modlił się dziękując Bogu za to Światło Słowa, które napełniało jego duszę:

„Lecz co ja właściwie miłuję, kiedy miłuję Ciebie.
Nie promienność światła tak miłego moim oczom.
Nie melodie słodkie pieśni rozmaitych (...).
Nie takie rzeczy miłuję, gdy miłuję mojego Boga.
A jednak kocham pewnego rodzaju światło,
pewnego rodzaju głos,
gdy Boga mego kocham jako światło,
głos we wnętrzu mojej ludzkiej istoty,
gdzie rozbłyska dla mej duszy światło, którego nie ogarnia przestrzeń,
gdzie dźwięczy głos, którego czas ze sobą nie unosi.
To właśnie kocham, gdy kocham mojego Boga” (*Wyznania*, 10,6).

Składając Najświętszą Ofiarę w kolejną Niedzielę Słowa Bożego dziękujemy Ojcu niebieskiemu za Słowo Światłości. Za to, które jest obecne w osobie Chrystusa – Syna Bożego oraz za to, które jest obecne pod postacią słów Pisma świętego, a zwłaszcza Ewangelii. To Słowo zwycięża ciemności wojny i śmierci, ciemności niezgody we wspólnotach i ciemności w duszach martwych z powodu grzechów. A w ich miejsce wnosi Bożą Światłość – Boże życie. Tylko w Słowie Światłości jest zwycięskie Życie wieczne. Amen.

Opracował: ks. prof. Henryk Witczyk

D. MODLITWA POWSZECHNA

Jezus Chrystus jest „Światłością świata”. On rozprasza mroki naszego życia, gdy gromadzimy się na słuchaniu Słowa Bożego i celebrowaniu Eucharystii. Jako wspólnota wiary módlmy się do Niego:

1. Za Papieża Leona, naszego biskupa N. oraz wszystkich duszpasterzy, aby nie ustawiali w głoszeniu Ewangelii Chrystusowej. *Ciebie prosimy...*
2. Za tych, którym Bóg powierzył rządy nad narodami, aby napełnieni bojaźnią Pańską troszczyli się o poszanowanie godności każdego człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boże. *Ciebie prosimy...*
3. Za ludzi pogrążonych w ciemnościach grzechu i pustki egzystencjalnej, aby doświadczyli wyzwalającej mocy Słowa Bożego. *Ciebie prosimy...*
4. Za misjonarzy, aby nie wygasł w nich ewangelizacyjny entuzjizm w składaniu świadectwa o Chrystusie – Światłości świata. *Ciebie prosimy...*
5. Za osoby zaangażowane w różnorakie dzieła biblijne w Kościele katolickim, aby dzięki poznaniu tajemnicy Chrystusa były zaczynem jedności i nadziei. *Ciebie prosimy...*
6. Za zmarłych N. N., aby mogli oglądać blask chwały na obliczu Chrystusa w królestwie niebieskim. *Ciebie prosimy...*
7. Za nas tutaj zgromadzonych, aby Duch Święty wzbudził w nas jeszcze większe pragnienie słuchania i poznawania Słowa Bożego w codziennym życiu. *Ciebie prosimy...*

Panie, Jezu Chryste, Ty jesteś Światłością oświecającą mroki ludzkiej historii, † prosimy Cię, wysłuchaj nasze prośby * i spraw, abyśmy przyjmując światło Twojej Ewangelii odnaleźli drogę do życia wiecznego. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

II. MATERIAŁY DO POGŁĘBIONEJ MEDYTACJI SŁOWA BOŻEGO

Materiały do wykorzystania podczas lectio divina, na spotkaniach kręgów biblijnych i osobistej modlitwy Słowem.

PIERWSZE CZYTANIE (Iz 8, 23b – 9, 3)

W dawniejszych czasach upokorzył Pan krainę Zabulona i krainę Neftalego, za to w przyszłości chwałą okryje drogę do morza, wiodącą przez Jordan, krainę pogańską.

Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłyśło.

Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele. Rozradowali się przed Tobą, jak się radują w żniwa, jak się weselą przy podziale łupu. Bo złamałeś jego ciężkie jarzmo i drążek na jego ramieniu, pręt jego ciemiezcy, jak w dniu porażki Madianitów.

KOMENTARZ EGZEGETYCZNY DO I CZYTANIA

1. Z historycznego punktu widzenia początek rozważanego dzisiaj proroctwa Izajasza może się odnosić do losów Galilei i Gileadu, północnych regionów Izraela, które ok. 733/722 roku przed Chr. stały się częścią imperium asyryjskiego (zob. 2 Krl 15,29²). W tym kontekście Izajasz zapowiadał nadchodzące wyzwolenie. Prorok opisuje je językiem biblijnym, symbolicznym, odwołując się do historii, w której nie jeden raz Bóg JHWH objawiał moc i potęgę wobec nieprzyjaciół swojego ludu. Wyzwolenie miałoby się dokonać w nocy, jak „w dniu porażki Madianitów”, gdy Gedeon wystąpił do walki z wrogami Izraela (Sdz 7,9-25).
2. Słowa Izajasza nabierają właściwej mocy i wydźwięku na tle poprzedzającego je proroctwa w 8,11-23a. Jego przesłanie wyłania się z przytoczonych kontrargumentów: lud Przymierza, który znalazł się w niebezpieczeństwie za sprawą Asyrii, otrzymał jako oręż obronny prorockie „świadectwo i pouczenie” (8,16) oraz „objawienie” (8,20). Naprzeciw tych narzędzi ocalenia znajdują się złudne „wróżby i wywoływanie duchów” (8,19). Tym, co stanowi kontrast dla „utrapienia, ciemności i przygniatającej nocy” (8,22), które spowijają lud Boga w ziemi wygnania, ucisku i głodu (8,21), jest pragnienie „rozproszenia mroku” (8,22) i nastania czasu „jutrzeńki” (8,20). Są to oczywiście obrazy symboliczne, które ukazują sytuację Izraelitów uprowadzonych na wygnanie (ciemność – śmierć) i czekających na interwencję Boga JHWH (jutrzeńka – światło – życie). Szczególną funkcję w wypowiedzi Izajasza pełni zdanie warunkowe: „Jeśli nie będą mówić zgodnie z tym słowem, to nie ma dla nich jutrzeńki” (8,20). Stanowi ono wyzwanie dla tych, którzy w obliczu zagrożenia życia polegają na wyroczniach wróżbitów (*hayyiddēʿōnim*). Warto zauważyć, że hebrajskie słowo *hayyiddēʿōnim* tłumaczone jako „wróżbici”, wywodzi się z rdzenia *yādaʿ*, który zawiera ideę

² „Za czasów Pekacha, króla izraelskiego, wtargnął Tiglat-Pileser*, król asyryjski, i zajął Ijjon, Abel-Bet-Maaka, Janoach, Kedesz, Chasor, Gilead, Galileę, cały kraj Neftalego, a ludność uprowadził na wygnanie do Asyrii”.

posiadania wiedzy, mądrości. Istnieje jednak mądrość Boża (zob. Rdz 2,17) oraz wiedza zwodnicza, kłamliwa. Tak więc dla tych, którzy nie postępują drogą mądrości Bożej objawionej w Słowie, przez co znaleźli się na wygnaniu, pozbawieni domu, pieniędzy, a przede wszystkim wolności, nie ma nadziei „jutrenki” (*šāḥar*). Hebrajski rzeczownik *šāḥar* jest najczęściej tłumaczony jako *świt*, *jutrenka*. Tymczasem etymologicznie jest związany z ideą ciemności, która bezpośrednio poprzedza poranek. Wskazuje więc na moment przełamania czerni nocy poprzez światło (zob. Koh 11,10³). Widać tu ścisły związek z opisem stworzenia w Rdz 1,1-5, gdzie światło zapoczątkowuje dzieje świata i człowieka, początkowo pełne piękna, dobra i życia. Istnieje jeszcze jeden kontekst dla zrozumienia słowa *šāḥar*, który znajduje się wewnątrz Księgi Izajasza. W Iz 47,11-13 prorok w kontekście kolejnej niewoli Izraela, tym razem babilońskiej, wypowiada gorzkie słowa pod adresem najeźdźców:

„¹¹ Lecz przyjdzie na ciebie nieszczęście, którego **nie potrafisz zażegnać** (*lō' tēd' i šāḥrah*), i spadnie na ciebie klęska, nie będziesz znała na nie zaklęcia, i przyjdzie na ciebie zguba zniecka, ani się spostrzeżesz. ¹² Trwaj przy twoich zaklęciach i przy mnogich twych czarach, którymi się próżno trudzisz od swej młodości. Może zdołasz odnieść korzyść? Może zdołasz wzbudzić postrach? ¹³ Masz już dosyć mnóstwa twoich doradców. Niechaj się stawia, by cię ocalić, owi opisywacze nieba, którzy badają gwiazdy, przepowiadają na każdy miesiąc, co ma się tobie przydarzyć. Oto będą jak żdźbła słomiane, ogień ich spali. Nie uratują własnego życia z mocy płomieni”.

Dosłownie prorok pisze o złu, które spadnie na chełpiący się potęgą Babilon, ale nikt nie będzie mógł już niczego „odczarować”; nikt w tym zwiedzionym przez kłamstwo świecie nie będzie znał (*lō' tēd' i*) drogi życia. Na tym tle rzeczownik *šāḥar* w Iz 8,20 niesie w sobie wezwanie do podążania za Słowem Objawienia, które sprawia, że wyrocznie, wróżby i ludzkie mądrości, tracą swoją niszczycielską skuteczność.

3. Obraz, który otwiera dzisiejszy fragment proroctwa, kontynuuje temat wyprowadzenia ludu Przymierza z ciemności śmierci, w której znalazł się tylko dlatego, że odrzucił Słowo Boga i podążał za zwodniczymi słowami wróżbitów. Tekst hebrajski należałoby przetłumaczyć dosłownie w następujący sposób:

„W czasie początkowym / pierwszym (*kā'ēl hāri'šōn*) upokorzył [JHWH] ziemię Zabulona i ziemię Neftalego, ale w czasie drugim / przyszłym (*hā'ah'rōn*) otoczył chwałą (*hikbiq*) Drogę Morską, ziemię za Jordanem, Galileę pogan”.

W tekście hebrajskim czasowniki „upokorzyć” oraz „otoczyć chwałą” występują w formie, którą można interpretować na różne sposoby. Niektórzy egzegeci widzą w nich działanie Boga wobec wszystkich ludzi, którzy od początku dziejów (*hāri'šōn*; por. Rdz 1,1), aż do końca (*hā'ah'rōn*), oczekują na Jego interwencję zbawczą. Inni uczeni wiążą je bezpośrednio z kontekstem Iz 8,20-22, zgodnie z którym *upokorzenie* to rzeczywistość, która dotknęła wróżbitów i fałszywych proroków oraz idących za nimi, natomiast *chwała* to pełnia życia, do którego dostęp mają ludzie przyjmujący prawdę Tory i świadectwa proroków.

4. W proroctwie Droga Morska, ziemia za Jordanem oraz Galilea pogan to asyryjskie prowincje odpowiadające krainom Zabulona i Neftalego. „Droga Morska” odnosi się

³ „Usunąć przygnębienie ze swego serca i oddać ból od twego ciała, bo młodość jak **zorza poranna** (*šah'rūt*) szybko przemija”.

do prowincji Dor, „ziemia za Jordanem” do Gileadu, natomiast „Galilea pogan” do Megiddo. Prorok Izajasz zapowiada w ten sposób klęskę koalicji syro-efraimskiej, w skład której wchodziło Królestwo Północne Izraela. Upadek dynastii północnej stanie się okazją ustanowienia nad całym ludem Przymierza władcy pochodzącego z dynastii Dawida. To będzie źródłem wielkiej radości samego Boga JHWH (9,2) oraz zapoczątkuje erę pokoju (9,5). Bóg do przełamania ciemności, które nastąpiło wskutek zwodzenia Jego ludu przez fałszywych proroków, nie będzie potrzebował armii wyposażonej w najnowszą broń. Dokona tego ktoś na wzór Gedeona, a więc Jego Sługa, który wyruszy do walki posłuszny Słowu Boga. Z perspektywy chrześcijańskiej widać tu zapowiedź Paschy Chrystusa, Jego wejścia w ciemności śmierci i zwycięskiego zmartwychwstania.

DRUGIE CZYTANIE (1 Kor 1, 10-13. 17)

Upominam was, bracia, w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście żyli w zgodzie i by nie było wśród was rozłamów; abyście byli jednego ducha i jednej myśli.

Doniesiono mi bowiem o was, bracia moi, przez ludzi Chloe, że zdarzają się między wami spory.

Myślę o tym, co każdy z was mówi: «Ja jestem od Pawła, a ja od Apollosa; ja jestem Kefasa, a ja Chrystusa». Czyż Chrystus jest podzielony? Czyż Paweł został za was ukrzyżowany? Czyż w imię Pawła zostaliście ochrzczeni?

Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzącił, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża.

KOMENTARZ EGZEGETYCZNY DO II CZYTANIA

1. Początki Kościoła w Koryncie wiążą się z drugą podróżą misyjną św. Pawła (50-51 r.). Ewangelizacja tego portowego miasta nie była rzeczą prostą. W pewnym momencie doszło do burzliwej kontrowersji Pawła z Żydami zamieszkującymi Korynt. Paweł został oskarżony o nauczanie niezgodne z Prawem i doprowadzony przed sąd (zob. Dz 18,13-16), ale Gallio, prokonsul Achai, uwolnił go od odpowiedzialności za zarzucane mu czyny. Jednak sytuacja była na tyle skomplikowana, że Paweł po osiemnastu miesiącach działalności musiał wyjechać z miasta. Czas pobytu we wspólnocie był zbyt krótki, żeby związać codzienne życie Koryntian z Ewangelią, a tym bardziej, żeby uwolnić ich od dawnego sposobu myślenia. W takim kontekście Paweł postanowił napisać do wspólnoty Pierwszy List do Koryntian (51-53 r.). W relacji Pawła ze wspólnotą koryncką można dostrzec bardzo istotną cechę. Apostołowi nie zależało na liczebności wspólnoty, ale na doprowadzeniu Koryntian do życia zanurzonego w tajemnicy Krzyża i Zmartwychwstania Chrystusa. Nie interesowała go pozorna religijność, która często wyraża się w kultywowaniu zewnętrznych rytuałów. Paweł zaoferował Koryntianom to, co jest istotą chrześcijaństwa, jego rdzeniem, bez którego nie ma życia: **Ewangelię Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego**. Dowodem tego jest mocne stwierdzenie, od którego rozpoczyna się korespondencja z Koryntianami:

„Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzczył, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża”
(1 Kor 1,17).

2. Dzisiejszy fragment Pierwszego Listu do Koryntian jest wezwaniem do odbudowania jedności. Apostoł ocenia sytuację we wspólnocie opierając się na świadectwie „ludzi Chloe”. Chloe musiała być kobietą znaną i poważaną w Kościele korynckim, skoro Paweł wymienia ją z imienia i ufa relacji osób pochodzących z jej kręgów. Konflikty, które targwały wspólnotą, były spowodowane sporami o to, który z głosicieli Ewangelii jest ważniejszy: Paweł, Apollos, czy Piotr. Koryntianie traktowali ich jak rywalizujących ze sobą filozofów i retorów. Stworzyli nawet partię Chrystusa, skupiającą być może tych, którzy znali go osobiście. Skutkiem toczących się polemik był podział chrześcijan korynckich na kilka frakcji oraz pomniejszenie funkcji zbawczej Jezusa Chrystusa. Trudno konkretnie określić specyfikę poszczególnych grup. To jednak nie wydaje się tak istotne jak sam fakt braku jedności pomiędzy ludźmi, którzy zostali ochrzczeni, a mówiąc językiem Pawła – „zanurzeni w Jezusie Chrystusie” (zob. Rz 6,3-4).
3. Wezwanie do jedności zostaje wprowadzone przez imperatyw: „Wzywam was, bracia” (*parakalō*). Czasownik grecki *parakaleo* jest używany przez Pawła do wyrażenia mocnego apelu, zachęty, wezwania (por. 1 Kor 4,16; Rz 12,1; 2 Kor 2,8 i in.). Opiera się on przy tym na bliskiej relacji z Koryntianami, dla których jest ojcem w wierze i założycielem Kościoła (zob. 1 Kor 4,15)⁴. Paweł nie opiera jednak swych działań jedynie na bliskich relacjach, czy też na osobistych kompetencjach i uzdolnieniach. Występuje jako apostoł Chrystusa. Odwołanie się do boskiego autorytetu „Pana Jezusa Chrystusa”, który jest zaczynem i źródłem jedności Kościoła, ma sens tylko we wspólnocie „braci”, to znaczy osób niosących w sobie to samo doświadczenie usprawiedliwienia z grzechów, niezasłużonego obdarowania przez Boga i zbawienia. Paweł jest głęboko przekonany, że w obliczu antyświadcstwa Koryntian musi interweniować, aby ocalić wspólnotę.
4. Mówiąc o rozłamie Paweł używa greckiego słowa *schisma*. W tym miejscu nie ma ono jeszcze znaczenia, które otrzyma w następnych wiekach w odniesieniu do wielkich podziałów chrześcijan. W 1 Kor oznacza ono niezgodę i brak jedności we wspólnocie lokalnej. Paweł z bólem mówi o sporach w Kościele, używając dla ich opisanie terminu, którym w Nowym Testamencie opisuje się rozdarcie szaty (Mk 2,21; Mt 9,16; por. 1 Kor 1,10; 11,18). Spory w Kościele zrywają z Ciałem Chrystusa szatę łaski, ogałając ją, przywołując na myśl dramat męki i poniżenia Pana. Paweł bardzo mocno utożsamia Kościół z Ciałem Chrystusa, czego nauczył go sam Pan na drodze do Damaszku (Dz 9,4-5). Jan Chryzostom pisze:

„Uczyniono (...) Kościół nie po to, by ludzie zbierający się razem pozostawali podzieleni, lecz w tym celu, aby podzieleni stawali się

⁴ „Choćbyście mieli bowiem dziesiątki tysięcy wychowawców w Chrystusie, nie macie wielu ojców; ja to właśnie przez Ewangelię zrodziłem was w Chrystusie Jezusie”.

jednością; to właśnie oznacza akt gromadzenia się” (*Homilia do Pierwszego Listu do Koryntian, 27.4*).

5. Apostoł Paweł wskazuje, że rozłam w Koryncie był konsekwencją kierowania się przez chrześcijan w codziennym życiu myśleniem charakterystycznym dla świata pogańskiego i żydowskiego (por. Rz 12,1-2), przy jednoczesnym niezrozumieniu i braku akceptacji dla życia według logiki Chrystusa ukrzyżowanego. Wnioski te można wyprowadzić z wezwania do „jedności ducha i jedności myśli” (*en tō autō noi kai en tē autē gnōmē*). „Jeden duch” oznacza tu właściwie jeden „umysł”, który w 2 Kor 2,16 oznacza „umysł Chrystusowy”. Apostoł wzywa, aby Koryntianie kierowali się w swoim myśleniu (*voûς*) oraz podejmowaniu decyzji (*gnōmē*) logiką ofiarnej miłości Chrystusa, która zawiera się w głoszonej przez niego Ewangelii. Jest to głoszenie, w którym Paweł naśladuje pokorę Ukrzyżowanego, „nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża” (1 Kor 1,17). Mądrość (*sofia*) w starożytności oznaczała wiedzę filozoficzną lub ścisłą, opartą na doświadczeniu empirycznym, która w systemach społecznych służyła jako podstawa do porządkowania relacji międzyludzkich oraz poprawiania jakości życia. Wiązała się ona także z retoryką, sztuką argumentacji. W kulturze grecko-rzymskiej taka mądrość była wysoko ceniona jako wyraz kompetencji człowieka. Również w świecie żydowskim mądrość, która wyrażała się przede wszystkim w umiejętności interpretacji Tory, należała do cech wysoce pożądanых. Apostoł Paweł nie jest antyintelektualistą i nigdzie nie neguje wartości ludzkiej wiedzy. Podkreśla jednak moc Ewangelii Krzyża, która sama w sobie może przemieniać ludzkie życie oraz porządkować świat. Według Pawła mądrość ludzka, jeśli ma rzeczywiście służyć człowiekowi, musi otworzyć się na misterium „Chrystusowego krzyża”. Miłość płynąca z ofiary Chrystusa jest lekarstwem na raka podziałów, który trawi wspólnoty. Ona także otwiera ludzkie życie na światło zmartwychwstania, którym kończy się 1 List do Koryntian (rozdz. 15). Mądrość Krzyża prowadzi do radości zmartwychwstania.

EWANGELIA (Mt 4, 12-23)

Gdy Jezus posłyszał, że Jan został uwięziony, usunął się do Galilei. Opuścił jednak Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu ziem Zabulona i Neftalego. Tak miało się spełnić słowo proroka Izajasza: «Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego, na drodze ku morzu, Zajordanie, Galilea pogan! Lud, który siedział w ciemności, ujrzał światło wielkie, i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło».

Odtąd począł Jezus nauczać i mówić: «Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie».

Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, Jezus ujrzał dwóch braci: Szymona, zwanego Piotrem i brata jego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. I rzekł do nich: «Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi». Oni natychmiast, zostawiwszy sieci, poszli za Nim.

A idąc stamtąd dalej, ujrzał innych dwóch braci: Jakuba, syna Zebedeusza i brata jego, Jana, jak z ojcem swym Zebedeuszem naprawiali w łodzi swe sieci. Ich też powołał. A oni natychmiast zostawili łódź i ojca i poszli za Nim.

I obchodził Jezus całą Galileę, nauczając w tamtejszych synagogach, głosząc Ewangelię o królestwie i lecząc wszelkie choroby i wszelkie słabości wśród ludu.

KOMENTARZ EGZEGETYCZNY DO EWANGELII

1. Tekst rozpoczyna wzmianka o uwięzieniu Jana Chrzciciela. Mateusz opisuje ten fakt za pomocą greckiego czasownika *paradidomi* (wydać w ręce), który w innych miejscach Ewangelii pojawia się w kontekście procesu i męki Chrystusa (zob. Mt 10,4; 17,22; 2,18-19; 26,2.15). W ten sposób otrzymujemy paralelizm pomiędzy losem Jana i losem Jezusa. Łączyło ich cierpienie oraz ofiara z życia.
2. Jezus udaje się do Galilei. Powrót do Galilei nie był podyktowany pragnieniem powrotu do domu albo chęcią ucieczki przed grożącym niebezpieczeństwem ze strony Heroda Antypasa. Herod zresztą sprawował władzę również w Galilei. Jezus udaje się do Galilei tylko z tego powodu, żeby mógł się wypełnić Boży plan. To samo dotyczy Jego osiedlenia się w Kafarnaum, które Mateusz określa mianem „miasta Jezusa” (Mt 9,1). Nazwa „Kafarnaum” nie pojawia się w Starym Testamencie. W Nowym Testamencie występuje tylko w Ewangeliach. W czasach Jezusa mieszkało w nim ok. 12 tysięcy osób. Było położone na północno-zachodnim brzegu Jeziora Galilejskiego, ok. 4 km. od ujścia Jordanu. Ludność miasteczka utrzymywała się z rybołówstwa, rolnictwa i handlu. Miasto znajdowało się przy drodze łączącej Damaszek z Ptolemaidą, co miało znaczący wpływ na bogactwo mieszkańców, zwłaszcza za sprawą rozwiniętego handlu. Jako miasto nadgraniczne leżące pomiędzy ziemią Filipa i Heroda Antypasa posiadało stację celną (9,9) i garnizon rzymski (8,5-13). Mateusz pisze, że Kafarnaum było miastem na pograniczu Zabulona i Neftalego. Jednak dokładnie rzecz ujmując leżało ono na terytorium Neftalego. Ten fakt miał znaczenie teologiczne. Ośrodkiem działalności Jezusa była kraina, z którą były związane starotestamentalne obietnice zbawcze (zob. Iz 8,23 – 9,1). Jezus opuścił miejscowość rodzinną, aby światło zbawienia mogło dotrzeć do wszystkich ludzi.
3. W tradycji judaistycznej Galilei nigdy nie łączono z działalnością proroków. Świadectwem takiego nastawienia jest wypowiedź Żydów z Ewangelii Jana: „Żaden prorok nie powstał z Galilei” (J 7,52; por. J 1,46; 7,41-42). Mateusz przeciwstawia się temu stereotypowi opierając się na słowach Izajasza. Cytowany tekst nie zgadza się z wersją hebrajską ani z wersją Septuaginty i prawdopodobnie jest niezależnym przekładem. Proroctwo Izajasza odnosiło się do sytuacji krain zaanektowanych przez asyryjskiego władcę Tiglat-Pilesera (por. 2 Krl 15,29) i niosło im nadzieję wybawienia przez potomka Dawida (Iz 9,6-7). Mateusz wprowadza do cytowanego proroctwa nazwę „Galilea pogan”, która miała wydźwięk pejoratywny. Według Księgi Sędziów (18,7.28) znaczną część obszaru Zabulona i Neftalego zamieszkiwali Kananejczycy i Sydończycy. Z kolei z Drugiej Księgi Królewskiej (15,29 i 17,24-27) dowiadujemy się o licznych cudzoziemcach zamieszkujących te północne tereny Izraela. Podboje władców asyryjskich doprowadziły w VIII w. przed Chr. do wymieszania się ludności żydowskiej z poganami.

W konsekwencji powstała prowincja o charakterze pogańskim, którą nazywano Galileą pogan – *g^elil haggojim*. Nie oznacza to, że Galilea była zamieszкана głównie przez pogan, albo że Jezus głosił Ewangelię tylko poganom. Misja Jezusa była skierowana do wszystkich ludzi. Mieszkańcy *Galilei pogan* to w koncepcji teologicznej Mateusza symbol ludzkości, która trwa w ciemnościach i mroku śmierci. Ciemność jest w Nowym Testamencie symbolem upadku duchowego i moralnego (zob. Łk 1,79; J 1,5; 3,19; 8,12; Rz 19; 13,12; Ef 5,8.11; Kol 1,13). Jezus przynosi światło i usuwa ciemności. Światłość to z kolei symbol zbawczej obecności Boga. Światło kontrastuje z mrokiem. Jezus jest światłem, ponieważ przynosi obietnicę życia tym, których przeraża pustka życiowa i perspektywa bezsensownej śmierci.

4. Orędzie głoszone przez Jezusa, które otwiera przed każdym drogę do życia, jest bardzo proste: „Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie” (4,17). Wersja Mateusza, choć idzie po linii najstarszych przekazów (zob. Mk 1,14-15), to jednak posiada własną specyfikę. Ewangelista przedstawia Jana Chrzciciela i Jezusa jako ludzi działających w ramach jednej misji zbawczej (por. Mt 3,2 i 4,17), która dopełni się zainicjowaniem przez Jezusa Chrystusa ery królestwa niebieskiego. Jego „terytorium” będą stanowili ludzie, którzy uwierzą w Jezusa z Nazaretu jako Syna Bożego i Mesjasza, przez chrzest zwiążą się z Jego tajemnicą paschalną i umocnieni Duchem Świętym będą żyli według logiki Ewangelii.
5. W tym kontekście duże znaczenie ma powołanie pierwszych uczniów. Jezus idzie wzdłuż Jeziora Genezalet (nazywanego także Morzem Galilejskim), „drogą morską” (por. Iz 8,23b; Mt 4,15). Na tle proroctwa Izajasza z 8,23b – 9,2 historia powołania Piotra, Andrzeja, Jakuba i Jana jawi się jako początek wypełnienia się zapowiedzi ST. Światło, o którym mówił Izajasz, zaczyna świecić w ciemności. W wersji Mateusza i Marka (1,16-20) nie widać tego kontrastu, który zanotował Łukasz (5,1-11), gdzie scena powołania umiejscowiona jest w kontekście fiaska nocnego połowu oraz pustych sieci trzymanyh przez Piotra. W wersji Łukasza Jezus przychodzi do ludzi przeżywających egzystencjalną porażkę, którzy pomimo świtu nie mogą się uwolnić od dramatu nocy (zob. Łk 5,5). Jezus nie pozostawia ich przy pustych łodziach, ale zaprasza do pójścia Jego drogą. Już wkrótce objawi się wobec nich jako Pan życia, gdy będzie uzdrawiał chorych (Mt 4,23), a później dla niezliczonej rzeszy ludzi rozmnoży pięć chlebów i dwie ryby (Mt 14,13-21).

III. ADORACJA NAJŚWIĘTSZEGO SAKRAMENTU Z MEDYTACJĄ SŁOWA BOŻEGO

Przed adoracją należy przygotować dla każdego uczestnika:

- tekst do modlitwy Słowem (patrz pkt. V),
- tekst do modlitwy wspólnej (patrz pkt. VII; można wyświetlić na ekranach w kościele lub kaplicy).

1. WYSTAWIENIE NAJŚWIĘTSZEGO SAKRAMENTU

2. WPROWADZENIE

Przewodniczący (P.):

Panie, Jezu Chryste, kontemplujemy Twoją realną obecność w tym Najświętszym Sakramencie i dziękujemy Ci, że zaprosiłeś nas do siebie. Gromadzimy się z wiarą w Ciebie i ufając Twojemu Słowu. Otwieraj nasze umysły i nasze serca na przyjęcie łask, które przygotowałeś dla nas w tej chwili. Spraw, abyśmy w każdym momencie tej modlitwy byli świadomi, że Ty jesteś tutaj obecny ze swoją nieskończoną miłością. Uzdolnij nas, abyśmy tu i teraz przyjęli Twoje Słowo, a później głosili je naszym życiem.

P.: Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament.

Wierni (W.): Teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

P.:

„A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas; i oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy” (J 1,14).

Ojcze nasz, Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu...

P.: Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament.

W.: Teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

P.:

„Czy serce nie pałało w nas, gdy rozmawiał z nami w drodze i Pisma nam wyjaśniał?” (Łk 24,32).

Ojcze nasz, Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu...

P.: Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament.

W.: Teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

P.:

„Słowo Chrystusa niech w was mieszka w [całym swym] bogactwie: z całą mądrością nauczajcie i napominajcie siebie, psalmami, hymnami, pieśniami pełnymi ducha, pod wpływem łaski śpiewając Bogu w waszych sercach. A cokolwiek mówicie lub czynicie, wszystko [niech będzie] w imię Pana Jezusa, dziękując Bogu Ojcu przez Niego” (Kol 3,16-17).

Ojcze nasz, Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu...

3. PROKLAMACJA EWANGELII

Lektor (L.):

Słuchajmy i przyjmijmy Słowo Boże, zawsze żywe i skuteczne. Pozwólmy, aby rozbrzmiewało w nas i oświeślało nasze życie.

AKLAMACJA PRZED EWANGELIĄ

Kantor:

Alleluja, alleluja.

Panie Jezu, daj nam zrozumieć Pisma;

niech pała nasze serce, gdy do nas mówisz (por. Łk 24,32).

Alleluja.

P.:

Z Ewangelii według świętego Jana (15,1-5.9-11)

W owym czasie Jezus powiedział do swoich uczniów: „Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który go uprawia. Każdą latorośl, która we Mnie nie przynosi owocu, odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszcza, aby przynosiła owoc obfity. Wy już jesteście czyści dzięki słowu, które wam powiedziałem. Trwajcie we Mnie, a Ja w was. Podobnie jak latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie, jeśli nie trwa w krzewie winnym, tak samo i wy, jeśli we Mnie trwać nie będziecie. Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, bo beze Mnie nic nie możecie uczynić. Jak Mnie umiłował Ojciec, tak i Ja was umiłowalem. Trwajcie w mojej miłości. Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w mojej miłości, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości. To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna”.

Oto Słowo Pańskie.

4. ROZWAŻANIE

L.: W ramach Niedzieli Słowa Bożego, która w tym roku jest inspirowana przez słowo z Listu św. Pawła do Kolosan: „Słowo Chrystusa niech mieszka w was” (Kol 3,16), adorujmy Najświętszy Sakrament i rozważajmy tajemnicę Jezusa Chrystusa, Syna Bożego:

(chwila ciszy po każdym punkcie)

- W Jezusie Chrystusie niewidzialny Bóg stał się widzialny i słyszalny. Jak wiele słów i czynów Jezusa mogli usłyszeć i zobaczyć apostołowie! Wiele z nich zostało poświadczonych w Ewangeliach, w których możemy kontemplować Jezusa poprzez Jego Słowo. Jezus nadal do nas mówi i nadal działa w naszym życiu.

(chwila ciszy)

- Jezus dotknął serc wielu ludzi, co zostało utrwalone na kartach Ewangelii. To były osoby, które zrozumiały, że przyjaźń z Jezusem zakłada zaufanie wobec Jego Słowa i uznanie, że tylko On ma Słowa życia wiecznego (por. J 6,68). „Chrystus jest «odwieczną Dobrą

Nowiną» (Ap14,6) i jest «wczoraj i dziś, ten sam także na wieki» (Hbr 13,8), ale Jego bogactwo i piękno są niewyczerpane. On jest zawsze młody i jest zawsze źródłem nowości. Kościół nie ustaje w swym zdumieniu w obliczu «głębokości bogactw, mądrości i wiedzy Boga» (Rz 11,33)” (*Evangelii gaudium*, 11).

(chwila ciszy)

- „Słowo Chrystusa niech mieszka w was z całym swym bogactwem” – te słowa są zaproszeniem, które dziś otrzymujemy od apostoła Pawła. Ojciec Święty Leon XIV na początku swego pontyfikatu wzywał nas wszystkich:

„Spójrzcie na Chrystusa! Zbliźcie się do Niego! Przyjmijcie Jego Słowo, które oświeca i pociesza!” (*Homilia*, 18 maja 2025 r.).

Pozwólmy, aby dzisiaj On zwrócił się do nas w swoim Słowie. Jego słowa są zawsze pełne miłości i przemieniającej mocy: „Powiedz tylko jedno słowo” – wołał do Jezusa rzymski setnik. Jedno jedyne! Jedno słowo dla celnika Lewiego siedzącego przy stole; jedno dla Zacheusza stojącego na sykomorze; jedno dla Piotra, Jakuba i Jana stojących nad brzegiem jeziora Genezaret; jedno dla Marii przed grobem. Jezus ma jedno Słowo także dla każdego z nas. Pozwólmy, aby mówił do naszych serc, a my trwajmy przy tym Słowie i spróbujmy w nim zamieszkać.

(chwila ciszy)

- Posłuchajmy jeszcze słów naszego papieża Leona XIV:
„Dziś bardzo często tracimy zdolność słuchania, prawdziwego słuchania. Zapominamy wsłuchiwać się w nasze serca, a to właśnie w sercu Bóg mówi do nas, Bóg nas wzywa i zaprasza, byśmy Go lepiej poznali i żyli w przestrzeni Jego miłości. Niech Najświętsza Maryja Panna, Matka Boża, w której łonie Słowo Boże stało się ciałem, naucz nas sztuki słuchania, umocni w posłuszeństwie Jego Słowu i poprowadzi do uwielbienia Pana (por. Łk 1,46)” (*Przemówienia* z 5 i 17 lipca 2025).

(chwila ciszy)

5. MODLITWA OSOBISTA

W tym miejscu można rozdać wiernym wydrukowany na kartkach cytat biblijny z Kol 3,16 („Słowo Chrystusa niech mieszka w was”) do modlitwy osobistej. Podczas modlitwy Słowem można włączyć odpowiednią muzykę. Należy przeznaczyć odpowiedni czas na modlitwę Słowem.

6. PIEŚŃ: ... (np.: *W Słowie jest źródło życia*)

7. MODLITWA WSPÓLNOTOWA

Wierni mogą powtarzać wezwania albo można każdemu rozdać wydrukowaną modlitwę.

L.: Panie, którego kontemplowali pasterze i mędrcy w Betlejem...

W.: Spraw, abym odkrywał Cię w moim życiu. (por. Mt 2,11).

L.: Panie, który objawiłeś swoją chwałę na Taborze...

W.: Pozwól mi cieszyć się radościami każdego dnia. (por. Mt 17,1nn)

L.: Panie, który powołałeś swoich uczniów nad brzegiem jeziora...

W.: Spraw, abym i ja usłyszał Twoje wezwanie. (por. Mt 4,18-22)

L.: Panie, który dostrzegłeś zaangażowanie Zacheusza...

W.: Spraw, abym i ja potrafił szukać i znajdować Ciebie. (por. Łk 19,1nn)

L.: Panie, który dotykając głuchych, okazałeś im swoją bliskość...

W.: Spraw, abym przyjął Twoje Słowo. (por. Mk 7,33)

L.: Panie, który odmieniłeś życie celnika Lewiego...

W.: Napelnij sensem moje życie. (por. Mt 9,9-13)

L.: Panie, który wypowiadając Słowo do Łazarza, przywróciłeś go na nowo do życia...

W.: Umocnij mój zapal i pragnienie świętości. (por. J 11,1nn)

L.: Panie, który wyjaśniając Pisma uczniom idącym drogą do Emaus, przemieniłeś ich smutek w radość...

W.: Rozpal w nas miłość do Twojego Słowa i wiarę w Twoją obecność pośród nas. (Łk 24,13–35)

8. PIEŚŃ: ... (np.: *Niechaj z nami będzie Pan*)

9. MODLITWA „OJCZE NASZ”

Przewodniczący wprowadza do modlitwy:

Dziękujemy Ci, Panie, Jezus Chryste, bo zawsze jesteś blisko nas, szczególnie w Eucharystii i w Twoim Słowie. Pragniemy w każdej chwili przychodzić do Ciebie, bo Ty masz Słowa życia wiecznego. Przyjmujemy Cię z wiarą i prostotą. Chcemy z entuzjazmem dzielić się Tobą z innymi, żyć Twoim Słowem w codzienności i głosić Cię z odwagą. A teraz z dziecięcą ufnością wołamy do Twojego i naszego Ojca w niebie:
Ojcze nasz...

10. BŁOGOSŁAWIENSTWO NAJŚWIĘTSZYM SAKRAMENTEM

11. PIEŚŃ NA ZAKOŃCZENIE: ...

SPIS TREŚCI

I.	MATERIAŁY LITURGICZNE	4
A.	WPROWADZENIE DO MSZY ŚWIĘTEJ	4
B.	LITURGIA SŁOWA	4
C.	HOMILIA	7
D.	MODLITWA POWSZECHNA.....	11
II.	MATERIAŁY DO POGŁĘBIONEJ MEDYTACJI SŁOWA BOŻEGO.....	12
III.	ADORACJA NAJŚWIĘTSZEGO SAKRAMENTU Z MEDYTACJĄ SŁOWA BOŻEGO	19

© **Dzielo Biblijne im. św. Jana Pawła II** (www.biblista.pl, dzielbib@kul.pl)

Redakcja, tekst homilii: ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk

Redakcja, komentarze egzegetyczne i materiały liturgiczne: ks. dr Piotr Kot (INB KUL)

Konsultacja merytoryczna: ks. dr hab. Marcin Kowalski, prof. KUL & ks. dr Marcin Zieliński (INB KUL)

W *Części III* wykorzystano materiały Dykasterii ds. Ewangelizacji na Niedzielę Biblijną 2026:

<https://www.evangelizatio.va/content/pcpne/it/attivita/parola/2026/sussidio.html>

CENTRUM MŁODZIEŻY TRÓJMORZA

im. św. Jana Pawła II i bł. Stefana Wyszyńskiego

w Wetlinie (Bieszczady)

OFERTA:

- warsztaty formacyjne (Biblia i psychologia)
- rekolekcje tematyczne (Biblia, duchowość)
- szkoła modlitwy psalmami
- obozy wędrowne
- możliwość własnego programu formacyjno-rekreacyjnego

DLA KOGO?

- grupy młodzieżowe
- rodziny
- szkoły
- ministranci
- ruchy kościelne: Oaza, KSM, SNE
- schole
- grupy pielgrzymkowe

PRZESTRZEŃ:

- pokoje 2-3 osobowe
- kaplica
- sala multimedialna
- aula plenerowa ze sceną (teatr, koncerty)
- bezpośrednie wyjście na szlaki
- przestrzeń do zabaw dla dzieci
- jadalnia
- grill

KONTAKT:

- ks. prof. Henryk Witczyk
- tel. 502 362 005
- henwit@kul.pl

OFERTA SPECJALNA!

20% ZNIŻKI

DLA GRUP BIBLIJNYCH ZAANGAŻOWANYCH
W ORGANIZACJĘ NIEDZIELI SŁOWA BOŻEGO
ORAZ TYGODNIA BIBLIJNEGO W PARAFIACH

OFERTA DO INDYWIDUALNEGO UZGODNIENIA Z CENTRUM

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.cmmt.dabar.org.pl

